

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
szombat utáni napok kivételével.

Csekevestőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség közléseinek visszavadásra
vagy megőrsésre nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, április 21.

Tragédiák.

Elérkezett oda, a hova várta nemzete már évtizedek óta Horánszkyt. És mikor ősz feje kiragyg a miniszteri bársony székéből, mikor a küzdelmes múlt után végre alkotásokban gazdag, munkás és áldásos jövőt várna a nemzet, akkor oda lép a halál s elragadja ezt a talpig becsületesebb embert a nemzet vezérletétől.

Nagy ellenségünk nekünk a halál! Nincs nemzet a világon, melynek férfiai jobban megfizetné éppen legértékesebbjeibe.

Mintha válogatna. Ha lát egy rossz politikust, egy közönséges tehetségű író vagy művészt, biz azt észre sem veszi.

De ha valaki igazán nagy stílű, emelkedett gondolkodású ember, oh, azt igyekszik hamar elragadni! Eötvös József, Baross Gábor, Szilágyi Dezső és most Horánszky Nándor: csupa olyan sírok, melyekre a keresztet letört oszlopra kell vésni. Valamennyien életük ama szakában hagyták itt a közpályát, a mikor még munkásságuktól sokat, igen sokat várható volt a nemzet.

Ehagytak minket, mert végzete már e népnek, hogy legjobbjait akkor kell elvesztenie, mikor legnagyobb szükség van rá.

Ez a halál munkája.

De miért nem vág elébe a halálnak az élet? Hiszen a felsorolt kitűnőség valamennyi élete delén túl, Horánszky már alkonyata felé jutott a kitüntetéshez. Nehéz, küzdelmekkel teljes, jobbára meddő pályát futottak meg addig, a mely pálya elemészlette erejük legjavát. Miért nem állítottuk őket az ügyek élére addig, míg messze állottak a végtől?

Csak tőlünk függött annyi nagy emberünket kellő időben felhasználni a nagy nemzeti munkában és nem tettük. Engedtük, hogy Szilágyi Dezső évek hosszú során át meddő vitatkozásokban remekeljen az ellenzék padjairól. Mikor aztán pozitív alkotásokat akart létrehozni, egy kis megalázkodás, egy kis elvszegre-akasztás útján érhetette el csak.

És Szilágyi Dezső az elvek szegre-akasztása daczára sem tudta nagy reformjait keresztülvinni. Csak a jövő embere maradt egész életén, a míg a múlté nem lett.

Horánszky Nándornak is más hivatást szabott a végzet, mint hogy Szilágyi Dezső mellett, majd meg vele szemben állva csatároz, eredményt el nem érve. Ebben a képzett főben, nemes, erős szívben, tiszta jellemben a magyar pozitív politikának egyik hivatott vezére alakult ki, a ki még sem jutott feljebb egy életen át a pártelnökségnél. Végre bevonul a

kormánypartba, miniszter lesz — és akkor távoznia kell.

Ez az élet munkája — és ez kegyetlenebb a halál munkájánál.

Átká a magyar közéletnek, hogy belecseppentünk a parlamentáris életbe minden előiskola nélkül s most nem tudjuk azt kellően javunkra fordítani. A parlamentáris, nagyszabású élet helyett belecsekönnyösödünk a kicsinyes pártéletbe, annak szűk odujából nézzük a világ folyását. Ha aztán van egy-két kiváló politikusunk, a kinek sasszeme európai látkörrel bír, a kit szárnyai magasra emelnek, az addig nem lehet alkotó politikus, míg be nem buvik a párt-politika odujába s onnan nem dirigál. Hja, de az igazi sas csak öreg korában, megtörve száll oduba, — nem csoda, ha vezető politikaink egyáltalán nem sasok s a magyar politikát csak egy sas vezeti, az is kétféjű s azt is csak a falra festetik.

Ha a sas elhagyja a hazai berket, odakünn nagygyá lehet. Így lett európai vezérpolitikus Andrassy Gyula gróf Bécsben, balkáni állambölcs Kállay Béni Szerajevóban. Kint lehettek sasok, bent verebökként kellett volna csiripelniök a liberalizmus dicsőítését.

Szegény Horánszky esetében megújul a szomorú régi tanulság, hogy a magyar ember legkevesébbé élvezheti igazi érdemeinek igazi jutalmát idehaza. Apponyi gróf igen bölcsen belátta ezt; mióta az ellenzékiességgel felhagyott, a külföldön aratja babérait és a francia közönséget hódítja meg szóban és írásban. Jobb is nem avatkozni a magyar politikába. Itt már eddig betelt rajta az élet végzete: nagysága daczára sem jutott neki alkotó vezérszerep. Miért hívja ki a halál végzetét, mint a hogy tette Horánszky?

Egy-egyszomorú tragédia mind, valamennyi. S mikor így végigfutjuk elménkben őket, lehetetlen észre nem vennünk, hogy összességében e sok kis tragédia a nemzet tragédiája.

A király részvétlétvirata.

A király a következő részvétlétviratot küldötte az elhunyt miniszter fiának, *Horánszky Lajos* országgyűlési képviselőnek:

Horánszky Lajos orsz. képviselő
Budapest.

Mélyen meghatott édes atyjának oly váratlan elhunyt. Én és az ország a boldogultban a lelkes és tetterős hazafit gyászoljuk, kitől alig elfoglalt miniszteri állásában is még sok hasznos szolgálatot vártunk. Fogadja ön és a gyászoló család ezen nagy veszteség alkalmából legbensőbb részvétem biztosítását. *Ferencz József* s. k.

A király e részvétlétviratára Horánszky Lajos országgyűlési képviselő a következő lételviratot küldte Bécsbe a kabinetirodához:

Tisztelettel kérem ő Felsőge legmagasabb színe előtt tolmácsolni: Mély hódolattal köszönöm egész családom nevében is ő Felsőge atyai szívének végtelen jószágú legkegyelmesebb megnyilatkozását a családomat sújtott rendkívüli csapás alkalmából. Hódolatteljes tisztelettel: *Horánszky Lajos*, orsz. képviselő.

A képviselőház gyászja.

Horánszkyt búcsuztatták.

A Ház ormáról nagy fekete zászló leng, a képviselők mind fekete ruhában jelentek meg. Gyász és horongás terült el a tanács-teremben. A folyosó is komorrá vált. Az emberek az ülés kezdete előtt bementek a terembe és mély csendben kezdődött meg az ülés.

Apponyi gróf, Horánszky régi meghitt barátja, fegyvertársa, meghatottan mondotta el búcsuszavait. Röviden beszélt, azt is papirlapról olvasta, annyira nem bizott abban a nagy szónok, hogy ura lesz ma erejének és gondolatainak.

A megható búcsuszavak után megtette indítványait a képviselőház gyászja dolgában és általános helyeslés között javasolta, hogy a Ház ma gyászja jelétül ne tanácskozzék tovább.

Aztán *Szell* Kálmán mondott búcsubeszédet. A miniszterelnök mélyen meg volt hatva, de azzal a mit mondott, szívéig meghatotta a Házat is. Sohasem hallottuk Szellt ily szépen és művésziiesen beszélni. Utána az ellenzéki pártok búcsuztak el Horánszkytól és járultak az elnök javaslatához.

Rakovszky István Horánszky szegénységére hívta fel a figyelmet és szegénységben maradt családja iránt kért méltánylást.

Barabás Béla a függetlenségi Kossuthpárt nevében gyönyörű szavakkal általános meghatottságot kelte búcsuzott; majd a másik függetlenségi párt nevében *Szederkényi* Nándor beszélt röviden.

Az elnök javaslatának elfogadásával az ülés véget ért.

Erdekességet kölcsönzött a gyűlésnek, hogy a főrendek karzatán ott volt dr. *Schlauch* Lőrincz, bibornok, váradi püspök.

*

Gróf *Apponyi* Albert elnök megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Apponyi Albert a jegyzőkönyvet hitelesítenek jelenti ki.

T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Ismét mélyen megsomorító hírt kell a képviselőház elé terjesztenem. Az isteni gondviselés kifürkészhetlen végzete körünkben elszólította *Horánszky* Nándort, hosszú küzdelem és fényes politikai pályafutás delén. Abban a pillanatban szólította el őt körünkben, amikor alkalmá nyílt e hosszú pályán át vallott elveit és eszméit meg-

valósítani, midőn kiváló egyénisége a legnagyobb gyakorlati feladatok elé állított, a mikor a nemzet anyagi lételemének megóvása első sorban az ő szellemi és erkölcsi erejére volt bízva.

Egy nagy nemzeti erőtenyezőt vesztettünk Horánszky Nándorban. Erőtenyező volt elméjének azon kivételes minőségében, mely egyaránt bírta a bonczoló és alkotó képesség adományával, a tudás óriási tömegén való teljes uralkodásában, az összes lelki tulajdonságok csodálatos összhangjában és fegyelmeztségében, de mindennekfelett szeplőtlen jellem, az abszolút önzellenség, a kéréhetetlen kötelességérzés, a puritán egyszerűség, azon imponáló nagyságában, a mely a jó polgár, e nemes lélek emlékeit termékenyítő és áldást hozó fénynyel veszi körül közéletünk lapjain. (Igaz! Ugy van!)

A hazánkat ért nagy veszteség sulya alatt indítványozom, hogy a Ház Horánszky Nándor elhunyt felett érzett fájdalmát jegyzőkönyvileg megörökítse. (Általános helyeslés). A boldogult családjához az elnökség utján részvétiratot intézzen. (Általános helyeslés). A ravatalra köszörut tegyen és a ma 3 órakor a keresk. miniszterium épületében tartandó gyászszertartáson testületileg részt vegyen. (Általános helyeslés.) Együttal indítványozom, hogy a kegyelet e nyilvánításával a mai ülést berekesszük.

Miután pedig az ünnepélyes gyászszertartást holnap reggel 10 órakor tartatuk a Józsefvárosi plébánia templomban, a végből, hogy a t. Ház tagjai abban részt vehessenek, a holnap ülése a mai napra megállapított napirenddel d. e. 11 órakor kezdessék meg. (Általános helyeslés.)

A miniszterelnök ur kíván szólni. (Halljuk! Halljuk!)

Szell Kálmán Horánszkyról.

Szell Kálmán: Megmérhetlen fájdalommal és nagy bánattal jelentem a veszteséget, mely Horánszky Nándor halálával az országot és mindannyunkat ért. (Ugy van!) Elvesztettünk ismét közéletünkben egyet, ki annak fénye, ereje volt. Ugy érzi, mintha a magyar közélet összhangjának és tartalmának egy részét vinné a sírba az elhunyt Horánszky egy egész ember volt s ennek az erős embernek a lelkében a közügyek teljesítésének vágya kultuszá fejlődött. Horánszky minden erejével, nagy tudásával a hazájának élt.

A kormány és első sorban ő kétszeresen érzi a nagy veszteséget, ma, midőn akkor ragadta ki a kérhetlen halál, mikor legnagyobb szükség lett volna rá. Ajkai utoljára a munkát dicsőítették s a hazáról beszélt halálos hörgése közepette, figyelmeztetve sőt és nagy kötelességekre íránta. Ezzel vett búcsút tőlünk. Legyen ez az ő végrendelete, mely áldást hoz nevére, emlékére. T. Ház! Ugy hiszem helyeselni fogják, ha a kormány nevében jelentem, hogy intézkedhetünk az iránt, hogy a gyászszertartás a család beleegyezésével a kereskedelmi miniszteriumból történjék a kereskedelmi tárca terhére s így az ország költségére. (Általános helyeslés.)

Az ellenzék részvéte.

Rakovszky István: T. képviselőház! Melyen meghatva emelek szót. Azon indítványokhoz, a melyeket az imént a ház igen t. elnöke és az igen t. miniszterelnök ur előterjesztett, a néppárt nevében hozzájárulok. (Tetszés) Valamennyiönknek szívünk mélyében élénk visszhangot keltettek azon szavak, a melyek az igen t. házelnök ur és az igen t. miniszterelnök ur ajkain a szokott ékesszólással elhangzottak.

Engedje meg a t. ház, hogy e padokból is a honnan Horánszky Nándor egy negyedszázadon át lelkesített minket, egy utolsó búcsúzó hangozzék el. (Tetszés.) Felbátorít erre az a tudat, hogy ez alkalom olyan, a hol minden ellentét megszűnik, melyben valamennyien átérzünk, hogy egy ország fia vagyunk, elfelejtünk mindent, egyek vagyunk a minket ért veszteség tudatában, egyek a mely és igaz fájdalomban. (Tetszés.) Ritka tulajdonságait méltatva, örököző babérkos oru-

fontak halvány homloka körül a t. ház elnöke és a t. miniszterelnök ur, egy cyprus-ágot kívánok én is letenni Horánszky Nándor ravatalára. (Tetszés) Sok nagy tulajdonság ékesítette őt a rendíthetetlen hazafit, de ezek között volt egy, mely háttérbe szorított valamennyit és ez az a *páralan önzellenség*, melylyel pihenést nem ismerő szorgalommal, kitartással és odaadással szolgálta nemzetét. (Igaz! Ugy van.) Mint szegény ember kezdte meg Horánszky Nándor politikai pályafutását, szegény ember volt egész életén át, mint *szegény ember halt is meg*, és ez a szegénység a legnagyobb kincs, melyet ő tiszteletreméltó nevével együtt családjának hagyott. (Igaz! Ugy van!)

Erre hívom én fel az igen t. kormány figyelmét. Nem akarok indítványt tenni, hanem bölcsességére bízom a kellő intézkedések megtételét, hogy azt a nagy adósságot, melyet a nemzet az élő Horánszky Nándorral szemben terüni nem tudott, a meghalt Horánszky áldott emlékének törleszthesse. (Helyeslés.)

Az ő emlékezete áldott marad mi közöttünk. Bátran elmondhatta volna ő is: *non omnis moriar.* (Igaz! Ugy van!)

Farkas József jegyző: Barabás Béla!

Barabás Béla: Pártja nevében szól. Melyen megilletődve gyászoljuk a minden ízében derék becsületes magyar embert. Olyan kevés a száma a mi nagyjainknak, hogy Horánszky halála igen nagy veszteség nemzetünkre. (Ugy van! Ugy van!) Az elhunyt nagy magyar ember ravatalánál a legnagyobb magyar ellenzéknek küzdelembe menő lobogóját tiszteletteljes szomorúsággal hajtja meg és pártja nevében csatlakozik az előterjesztéshez. (Élénk helyeslés.)

Szederkényi Nándor: Pártja nevében osztozik a nagy fájdalomban, mely a házat, a nemzetet érte. Az előterjesztésekhez hozzájárul. (Helyeslés.)

Apponyi: Az elhangzott beszédekből megállapíthatom azt, hogy a Ház az intézkedésekhez hozzájárul, ennél fogva az ülést bezárom.

Horánszky Nándor a ravatalon

Alig egy esztendeje s másodsor öltött gyászos, fekete pompát a kereskedelemügyi miniszterium lánchid-utcai palotája.

Legutóbb Lukács Bélát, a szerencsétlen véget ért egykori minisztert temették el a miniszterium fogadóterméből, tegnap Horánszky Nándornak állítottak ugyanottan ravatalt.

A miniszterium két főbejáratát, a kapualját, a két lépcsőházat s a miniszteri termeket földig érő fekete gyászlepel borítja. A ravatal a miniszteri fogadóteremben áll. A teremnek a Dunára néző négy ablakát is befodták fekete posztóval s a tágas, nagy terem sötétségében kísértetiesen világít a koporsó körül álló diszes kandeláber-sereg.

A ravatal a terem déli oldalán emelvényen, diszes baldachin alatt áll. A koporsó üveg fedőlapja tisztán mutatja a halott miniszter arcát, mely a halálban is alig változott meg.

A koporsó fölött ezüstveretű kereszt függ, míg a lábánál imazsámoly áll, melynél két apáca imádkozik reggel óta.

A ravatalt reggel 9 óra óta szakadatlanul látogatja a közönség. Egyre-másra hozzák a résztvevő sürgönyöket és koszorukat, a melyek máris elfodták a ravatalt s a két termet.

A küldöttségeket és résztvevőket a ravatalos teremben a család részéről Horánszky Lajos fogadja, míg a miniszterium részéről az elnöki osztály főosztályosai Vértessy Kálmán miniszteri tanácsos, Domonyi és Hollán titkárok intézkednek a temetés körül.

A miniszter gyászba borult családjára a déli oldali folyosón nem hagyta el a zerge-utcai házat. Özvegyét a bosszu virrasztás s a tra-

gikus halál fölötti bánat ágyba döntötte. A temetésre azonban mégis elmegy.

Horánszky Nándor temetése.

— Éjjel érkezett távirataink. —

Budapest, ápril. 21. (Saj. tud. táv.) Horánszky Nándor temetésénél párját ritkító részvét nyilvánult. A kereskedelmi miniszterium palotájának vidékét tengernyi nép lepte el. A fogatok özöne a notabilitásokat hozta. Szell Kálmán az összes miniszterekkel, Körber osztrák miniszterelnök, Call báró kereskedelmi miniszter. A főrendiház tagjai Csáky elnökkel. A képviselőházat Apponyi Albert gróf, Kossuth Ferencz, Szederkényi Nándor, Rakovszky István pártvezérek és tömegtelen képviselő minden pártból képviselték, Wekerle Sándor, Márkus főpolgármester, az összes államtitkárok, bíróságok, hatóságok fejei, miniszteriumok, kereskedelmi kamara, kereskedelmi és ipartestületek, az államvasutak, a posta és távirida alkalmazottai egyenruhában jelentek meg a nagy politikus temetésén, továbbá a vicinálisok és közlekedési vállalatok igazgatói, a szepsi-kerület, valamint számos törvényhatóság kiküldöttei és a jászóvári apátság képvisellete.

Ő császári és apostoli királyunk képviselőjében gróf Apponyi Lajos udvarnagy jelent meg pont 3 órakor fekete díszmagyarban, kit Horánszky Lajos fogadott szívélyes szavakkal.

A ravatalos teremben Samassa egri érsek szentelte be a nagy halottat, fényes papi segédlettel. A *circum dederunt* az opera énekkara intonálta. Berzeviczy mondta a gyászbeszédet visszhangot adva a fájdalomnak, mely e korán kidőlt politikus halálával a nemzetet érte. Méltatta jellemét, azt az akaratot kitaratást, szigorú becsületérzést, tiszta jellemet s a hon iránti végtelen szeretetet, mely Horánszky Nándornak természete volt, miért is élni fog emléke a hazában örökké.

A nagyszabású gyászbeszéd végeztével hat lovas gyászhintóra helyezték a koporsót s elől lovas rendőrcsapat, a koszorus kocsik, majd a halottas kocsi, környezve a miniszteri képviselőktől s végül a család és a notabilitások zárták be a szomorú menetet.

Az egész utvonalon óriási résztvevő közönség kísérte a kerepes-uti temetőbe, hol a kapuczinus főnök újból be szentelte.

Egy képviselő halála.

André Gyula, a zirczi kerület kormánypárti képviselője tegnap meghalt Zirczen. Az elhunyt a képviselőháznak most első ízben volt tagja.

A pécsi tüntetés epilógusa.

Megemlékeztünk róla, hogy a pécsi kath. jogakadémiaok egyik tanára, dr. Bors Emil röpiratot adott ki a liberalizmus dicsőítésére s mikor ezért a *Pécsi Közlöny* megmondta, a jogászfűjűségnek örösten töredéke szegénylő utcai tüntetést rendezett a jogakadémiaok

kegyura a pécsi püspök, az ottani kath. kör, az akadémiának egyik pap-tarára és a Pécsi Közlöny szerkesztője ellen.

Mint most értesültünk, a jogakadémia ifjúsága a napokban a tüntetés ügyében gyűlést tartott, amelyen óriási nagy többséggel a következő határozatot hozta:

A szerda éjjeli tüntetés, nevezetesen az intézet kegyurának és a katolikus körnek, továbbá Késmárky jogtanárnak *kvalifikálatlan megsértése fölött megbotránkozását, rosszaságát és sajnálkozását fejezi ki.* Kifejezi irántuk tisztelétét és nagybecsülését. Az elvek, melyek a tüntetés karakterét megadják, melyek arra az impulzust szolgáltatják s melyeket az elárul, a jogászszámtól távol állanak és elítélhetnek.

A jogászfifjúság ezzel ilő elégtételt szolgáltatott a durva sértésért s kemény ítéletet mondott éretlen társainak parasztsága és rutinalatlansága felett.

Epilog a Katholikus Szabad Liceumhoz.

A Katholikus Szabad Liceum szombat záróünnepélye alkalmából a következő felülfizetések történtek:

Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok-püspök 40 kor., Vinkler József v. püspök 20 kor., Grócz Béla 20 kor., báró Gerliczy Félixné, Schlauch Jozefin, Fetszer Antal, Steinberger Ferencz 10-10 kor., Nogely István 9 kor., dr. Némethy Gyula, dr. Karácsonyi János, Halász Gyula 1-1 kor.

A jelen voltak leközölt névsorából a nagy szám miatt természetesen igen sokan kimaradtak. Utólag értesültünk, hogy jelen voltak még: Mészáros Karla, Sebestyén nővérek, Latschny Irénke, Justh Károlyné, Kaczvinszky Andorné, Justh Károly, Huzella Gyula. Természetesen még mindig vannak néhány százankik a névsorból kimaradtak, — de ki tudna százakra menő névsort hiánytalanul összeállítani?

Falotay László prelátus-kanonok elnöki záróbeszédét a következőkben közöljük:

A kath. kör által rendezett szabad lyceumi előadásokról a szabad jelző szót hallva sokaknak téves felfogását megczáfolták és pedig fényesen maguk a felolvasások: mert a szabad lyceumi felolvasások alatt nem a szabad jelző által megengedett oly előadások, minőket a világban szoktak tartani, hanem szabadon választott tárgy, de mégis bizonyos cyclust képező előadások értendők, melyeknek vallási, erkölcsi és hazafias céluk van, hogy a nemes és művelt érteket és érdeklődést mindenki felköltse. Voltak társadalmi, ismeret terjesztő, történelmi, irodalmi, művészi és vallásos felolvasások, melyek magánosok vagy felekezettek és társaságok dolgait nem bolygatták, hanem a helyes és jó ízlés fejlesztésére, a társadalmi dolgok ismeretére, a vallásosság és erkölcsiség nevelésére voltak szentelve, jól tudván azt: hogy vallás nélkül, mely a szívnek ösztönyszerű szükséglete, az embernek Istenhez való viszonya, forrása, Istennek ismerete, kit hit által ismerünk fel, hogy vallás nélkül nincsen nemes és szilárd erény, vallás nélkül becsületes életet ki sem folytathat, senki sem lehet igazságos.

Minden társadalomnak szüksége van a valásra, beigazolásul halljuk mit mond Voltaire: a hol csak társaság létezik, ott szükséges a vallás; a törvények az ismert gonosz tettek felett öröködnék, míg a vallás a titkosokra vigyáz; a vallásos elvek az emberi nem fenntartására szükségesek (munk. 54. fe.) és Russeau mondja: Istennek lételet, a vallást és tulvilágot megtagadva, dicsőíthetjük hogy az erény önmagában szép, a bűn utálatos; dicsőíthetjük a nevelésnek erejét, ezek holt erő nélküli eszmék, képtelenek az embert az igazság és

becsületesség ösvényén megőrizni, az ember mint önmagára hagyatott, szenvedélyeitől vakon fog ragadtatni és mintegy a szükségtől kényszerítve vétkessé válik. (Dalenberthez irt 3. levele.) És Vassington az egyesült államok 1790. évi gyűlésén mondotta: szükséges vagy vallás! te vagy alapja a társadalom javát eszközölő minden rendeleteknek, a ki megkísérli az emberi boldogságnak ez alapját megdönteni, az a hazának ellensége. Vallás nélkül bátran mondhatjuk: nincs hazafiság, nincs polgárisodás, nincs műveltség, és sem a tulajdon, sem az élet, sem a becsület biztonságban nincsenek, az erkölcsi elvek elenyésznek. Szomorú példát látjuk ennek a francia forradalom történetében. Tudjuk ugyan is, hogy a nép nemcsak Istent és a vallást vetette meg, hanem magát a tekintélyt is kinevette, a törvényeket lábbal tapodta, melyek következménye volt izgatás, bosszualás, rendetlenség, pusztítás, tűz, gyilkosság és a legszentebb helyeknek és dolgoknak lealacsonyítása, mely szomorú és kegyetlen események ma is mindenkit borzadálylyal töltenek el. Méltán mondotta a francia gyülekezetben Mirabeau: minden századok és nemzetek előtt nyíltan valljuk, ha a francia népre szükséges a szabadság, nem kevésbé szükséges az Istenben való hit és vallás, nehogy a társadalmi nyilvános rendnek egyedüli fontos tényező ereje és eszköze végképen kiirtassék.

Akarattal idézem hitünk ellenségeinek a vallás szükségére vonatkozó nyilatkozatukat, melyek nézetünket és elvünket megerősítik. Nem mellőzhetem azonban, hogy Sz. Agostonnak szavait erre vonatkozólag ne idézzem: van egy kincs, mondja, mely a világ összes kincseinél értékesebb, ez a hit és vallásnak kincse, ez békélteti a bűnösöket, megvilágítja a vakokat, gyógyítja a betegeket, üdvözíti a hívőket, szaporítja az igazakat, megkoronázza a vértanukat s mindenkit részeltet az angyalok dicsőségében.

Társadalomban élünk, melynek kebeléből alakult kath. körünk, egyesítve a katolikusokat szellemi, társadalmi és anyagi érdekeinek előmozdítására, a vallás-erkölcsi szellem és hazafias irányu közművelődés és összetartás öregbítése által. E célú kath. körünk szem elől nem tévesztette soha, mit felolvasásai által is beigazolt. Nem hisszük, hogy színházunkat folyton oly előkelő közönség látogatná, mint körünk felolvasásait látogatta. Tapasztaltuk ugyan is, hogy városunk előkelősége, főképp a szép női nem folytonos tömeges megjelenése által beigazolta: nem egyedül az kedves előttük, mi szórakozást, nevetséget és gyakran arczpirulást okoz, hanem a vallásos, erkölcsös és tudományos előadások, melyek aszivre hatnak s annak nemesítését eszközlik, kedvesebbek. Városunk kivétel nélkül meggyőződött arról, hogy a kath. kör nemcsak otthonában, nemcsak mulatságaiban, melyek közkedveltségük és látogatottak, hanem társadalmi téren is, tud és képes katolikus, hazafias, a társadalom elveihez, tapasztalataihoz és szükségleteihez alkalmazott felolvasásai által hiven és sikeresen munkálni.

Bocsássanak meg nekem, ha mint a kath. körnek elnöke, visszautasítom a közel multi események kapcsán felmerült azon valótlan hírt, mintha a kör tüntetéseket rendezne; mi még a politikában is megrovandó, a kath. kör szellemével pedig össze nem egyeztethető s bátran mondhatom: az egész körre, *katholikus nevezete* miatt kigondolt ráfogás. Tüntetés a kath. kör igenis felolvasásai által, művelt és nevelt közönség előtt százak jelenlétében, kik a vezető felolvasókat, sűrű taps és éljennel jutalmazták, ezzel hálálva meg fáradságos szellemi munkájukat; tüntetés körünk nem a szabad ég alatt, hanem a tudomány szent csarnokában; nem bántva felekezetteket, nem a társadalmi viszonyokat, mi ellenségeskedést szül és a társadalmi szent béke és egyetértést megmérgezi, tüntetés körünk nem a haza, vallás és egyházat sértő mérges kifakadások által, mert ezek előttük, mint katolikusok és igaz hazafiak előtt tiszteletre méltók és féltékenyen őrzött drága kincsünk; tüntetés körünk méltóság és illetelmesen az általános elismerést kivívott felolvasások által, melyek a szívnek nemesítésére, az ismeretek gyarapítására, a

vallásosság és erkölcsösség nevesére és a művészet — zene és ének — magas fokának ismeretére voltak szentelve; tüntetésünk és tüntetni fogunk jövőben is ugyan olyan szellemenben, miként eddig, mi által nyíltan, férfiasan s bátor lélekkel beigazoljuk, hogy Szt. László városában mint katolikusok élünk, mert jögnünk van élni, s hogy a haza, vallás, erkölcsösség és közművelődés érdekében munkálni nemcsak akarunk, hanem képesek is vagyunk, miként azt eddig is tettel beigazoltuk. Kath. körünk Szabad lyceumi felolvasásai véget értek, melyek által körünk feladatát szelleméhez képest hiven teljesítette, nem hiába volt körünk azoknak kezdeményezője, melyek a közfigyelmet felébresztették. Eleinte talán kíváncsiság, későbbben az előadások iránti meleg érdeklődés folyton növekedett, míg végül városunk értelmességét egészen magához vonzotta s lebiincselve tartotta; mi elismerő, ne mondjam hízogó buzditás volt a jövőre, hogy kath. körünk kétszeres szorgalommal és kitartással működjék, nem kimélve időt, fáradságot és áldozatot.

Nincs egyéb hátra, minthogy e helyen, mint a kath. körnek elnöke, ünnepélyesen és nyilvánosan hálás köszönetet mondjak az illető lelkes felolvasóknak, énekeseknek és szereplőknek, fáradságuknak legszebb, legméltóbb jutalma legyen a nagy közönség részéről nyilvánított elismerés. Hátaltel szívvel mondom köszönetet a nagy közönségnek, főleg a művelt szép nem rózsáinak és bimbóinak, hogy a felolvasásokat oly kitartó szorgalommal látogatták és hallgatták, mi egyrészt a kath. kör iránti elismerés és becsülésöknek tetteiben nyilvánult fényes jele; másrészt tanúság arra nézve, hogy a felolvasások érzelmeikkel találkoztak, és szívök mélyében viszhangra találtak. Köszönet, ezer köszönet. Ajánlom kath. körünket továbbra is a nagy közönség tapasztalt szives pártfogásába, mely mindentőle kitelhető igyekezettel arra fog törekedni, hogy a tapasztalt részvét és elismerést nevéhez méltólag jövőre is kiérdemelje.

† Keresztúry M. Augusztina. 1818-1902.

Mig a természetben a meleg napsugár, a madarak csicseregése, virágfakadás a tavaszt: — az Orsolya-zárda templom harangjainak szomorú zugása egy élet megszüntését hirdeti.

Az élet és halál Ura magához szólította egy hű szolgálóját, kinek: »Az Ur törvényében telt kedve és éjjel-nappal az ő törvényében elmélkedett.«

Keresztúry M. Augusztina adta vissza lelkét teremtőjének.

Elte tavaszán lépett az Orsolya-rend tagjai közé; és lett: »mint a fa, mely vízfolyások mellé ültetett, mely gyümölcsöt megadja idejében és levele el nem hull; és amit cselekszik, mind sikerül.« — A legméltóságosabb oltáriszentség gyakori éledeletéből erőt merített lélek csakugyan gazdagon gyümölcsöző fa volt; a kisdedeknek elemi ismeretekre való oktatása által üdvös tevékenységet fejtett ki mindaddig, míg csak a nevelés és oktatás tövisék és rózsákkal telt mezéjét hajlott korára való tekintetből el kellett hagynia — Es élete azután sem folyt le tétlenül, mer: ima, önmegtagadás és a betegek lelki gondozása által folytatá tovább a szerzetesi tökéletesség befejezésének magasra emelt munkáját! Az ur megadta neki a nagy kegyelmet, hogy itt e földön hosszú és boldog életet élt, s bár az ember mulandósága felett elmélkedő zsoltáros így kiált fel: »mi éveink napjai hetven esztendő, jó erőben nyolcvan esztendő s mi azok felett van: fáradság és fájdalom« a megboldogult még ezenfelül is öt évet élt, de életének utolsó napjait leszámítva

fájdalom és fáradság nem győtré őt. Bizunk benne, hogy amit cselekedett, az csakugyan mind sikerült vagyis az örök életre érdemes jó cselekedet volt s az Ur megadja neki a jó harcot harcolók méltó bérét, az örök boldogság hervadhatatlan koronáját.

A gyászbeszéről az Orsolya-zárda a következő jelentést adta ki:

Jézus, Mária, József! Az üdvösségnek 1902. esztendejében április 21-én d. u. fél 4 órakor, Szt. Annáról nevezett nagyvárad sz. Orsolya-zárdában elhunyt az Urban, a halotti szentségek többszörös ájtatos felvétele után, kedves kartestvérünk Krisztus megtestesüléséről nevezett *Mater Mária Augusztina* született Keresztury Anna életének 85-ik, szerzetesi szent fogadalmi 61-ik esztendejében; hült tetemei április 23-án d. u. 4 órakor fognak örök nyugalomra helyeztetni. Az Istenben elhunytak lelkét a zárda-szüzeknek és a keresztény hűveknek buzgó imáiba ajánljuk. Requiescat in Pace!

UJDONSÁGOK.

TAJSEKÖZLÉSEK.

Régeszeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Április 22. A világlítási bizottság ülése.

Április 22. Ülés a városbáza a gyermekórház ügyében d. u. 3 órakor

Április 24. A Fehér Kereszt-egylet közgyűlése a városbázán d. u. 4 órakor.

Április 26. A Sebes-Körözs társulat közgyűlése d. u. 8 órakor.

Május 11. Hangverseny a Fekete Sasban d. u. 5 órakor.

Május 27. Katolikus majális.

Kérjük azon tisztelt előfizetőinket, kik hátralékban vannak, hogy előfizetéseiket hozzánk juttatni sziveskedjenek.

* **A kath. legényegylet ünnepe.** A szégyen názáreti ács, kit Isten arra méltatott, hogy egyszülött Fiának nevelő atyja legyen a földön, kitörölhetetlenül él minden hívő lelkében. Szt. József a legényegyletek patronusa s pártfogása napján az egyleti tagok az Ur szent asztalához járulnak. Vasárnap reggel 6 órakor disz zászló alatt vonult az egyesületből az ifjuság a sz. László templomba, hol gyónás után szent beszédet és misét tartott az egylet igazgatója. A mise össze esvén a katonák miséjével felváltva a katonák zene játszott és az egylet dalárdája énekelt. A közös áldozásban az egylet itthon levő katolikus vallású tagjai közül 54-en járultak az Ur asztalához. Áldozás után családias reggelire gyűlt az egylet nagytermébe az ifjuság, hol *Kremlicza* Lajos megkapva a lefolyt ünnepély családi, szeretetteljes hangulatától, igazi mély érzésű, pompásan átgondolt beszédben méltatta az egylet ünnepét. Az igazgató köszönte meg a szép szavakat, kívánva, hogy azt a szeretetet Isten és baba iránt minden tag, minden munkás átérzeze. Kilencz órakor szét oszlott az ünneplő fiatal munkásság.

* **Eltűnt tüntető körmenet.** *Gerő* Armin rendőrfőkapitány Ehrenfeld Adolf, Vantus Károly és Szilasi József helyi lakosok kérelmét, hogy a nagyvárad munkások ez évi május hó 1-én a Nagypiaczter, Zöldfa-utca, Kispiaztér, Teleky-utca, Vitéz-utca, Körözs-utca, Kossuth-utca, Nagypiacz tér, Nagyhid-utca, Szaroveczki-utca, Kőfaragó-utca, Széles-utca utvonalon jelző táblák alatt zárt sorokban haladva, tüntető körmenetet rendezzenek — elutasította, míg a május elsejének megünneplését célzó népgyűlés megtartását — ha a célra legalább 24 órával előbb (alkalmas hely akár épület, akár szabad tér) bejelentetik, engedélyezte. Kijelentvén egyidejűleg, hogy ezen tilalom ellenére körmenetet rendezők és az abban részt vevők a vonatkozó min. rend. értelmében 15 napig terjedő elzárással és 200 korona pénzbüntetéssel fognak büntettetni; esetleg nem itteni illetőségűek a város területéről is ki fognak utasítottai. A főkapitány elutasító véghatározatában azza! indokolta eljárását, hogy nem helybeli szakmabeli munkások megbízottjai voltak a kérelmezők, de a város közrendje és közbiztonsága is veszélyeztetve lenne a tüntető körmenethez csatlakozó utcái gyűlévész elemek féktelenségei által.

* **Nyugalomba vonuló főszolgabíró.** *Ercsey Géza*, a mezőkeresztesi járás főszolgabírája 31 évi működés után benyújtotta az alispáni hivatalhoz nyugdíjaztatása iránti kérelmét.

* **Zászlószentelés Szegeden.** Szegeden vasárnap délelőtti szentelték föl az állami főgimnázium ifjuságának római katolikus templomi lobogóját. Az ünnep, a melyen minden felekezeti részt vett, reggel kilencz órakor szentmisével kezdődött. A szentelés előtt *Jászay* apát beszédet mondott, a melyben Isten, naza és király iránt való hűségre intette az ifjuságot. A köruson a tanítóképző ifjusága énekelt *Nidermayer* Antal áldozópap vezetésével, Hajabács László kántor régi egyházi dalokat adott elő. Következtek a szögbeverések: *Vaszary* Kolos hercegprímás, *Németh* főszentelt püspök, *Magyar* Gábor, a paristák tartományi főnöke, Szeged diszpolgára, *Csathó* Zsigmond esongrádi főispán képviselőjük által verettek be szegeket. Személyesen jelentek meg a szög beverésnél: *Kállay* Albert főispán, *Pálfy* Ferencz polgármester, *Fabiny* Ferencz táblai elnök. *Hamza* Géza dr. törvénytudós elnök, *Valentics* altábornagy, *Wéber*, Nagy, *Bartuska* ezredesek, *Platz* Bonifác tankerületi főigazgató, *Kulinyi* Zsigmond, a Vidéki Hirlapírók Szövetségének elnöke, *Reök* Ivánné zászlóánya, *Aschinger* Ferencz főügyész helyettes, *Lobmayer* István királyi főügyész, *Varga* Ferencz apátplébános, *Cserép* Sándor kegyesrendi gimnáziumi igazgató és még sokan.

Igy folyt le szépen ez ünnepély, melyet *Tóth* Béla és apró epigonjai előre legyanusítottak lerágalmaztak, mert katolikus templomi ünnepély volt. *Tóth* Béla már visszaszívta nagy keservesen a támadást az apróbb tótok még nem.

* **Adóljástrom közszemlé.** Nagyvárad összes városrészeire vonatkozó — s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott — folyó 1902. évi állandó évi fizetés utáni *IV-ed osztályu* kereseti adókövetési lájstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. értelmében április hó 23—30. napjain át, nyolcz napi közszemlére a városi adóhivatal és pedig az I-ső kerületre (Olaszi) nézve a 7-ik számú, a II-ik kerületre (Újváros és Külváros) nézve a 2-ik számú és a III-ik kerületre (Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegy) nézve pedig 4-ik számú szobájában azon figyelmeztetéssel tételnek ki: miszerint érdekelt adókötelezettek, azon idő alatt, az említett lájstromokban terhükre előírt adót megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az előző évben is megtróva voltak, a lájstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt — azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatlaktak meg, ezen adójuknak adókönyv eskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatósághoz benyújthatják, a később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétefni. Nagyvárad, 1902. évi április hó 20. *Városi adóhivatal.*

* **A sakkverseny megnyitása.** Vasárnap délután 5 órakor nyitotta meg *Huzella* Gyula a sakk-kör elnöke a sakk-kör által rendezett sakkversenyt rövid beszéd kíséretében, melyben figyelmeztette a résztvevőket a szabályok megtartására. Ezután *Gesztesi* Odön a torna vezetője a főbb tudnivalókkal jelentette, hogy a versenyre 26-an jelentkeztek s így mindenkinek 25 játszmát kell váltania. Ezután kezdetét vette a verseny, mely a késő órákig tartott. Befej-

tek ez idő alatt összesen 18 játszmát. Nagy fel-tűnést keltett a Hegyesi—Stein-féle partie, mely alig egy negyed órai mérkőzés után eldőlt Hegyesi javára, ellenfelének elnézése következtében. Leghosszabb volt a Steiner—Klein-féle játszma, a mit korrekt játék után Steiner nyert meg. Szép és korrekt játszma volt a Biró—Karácsónyi-féle, ami Biró győzelmével végződött. A díjak száma egygyel megszorodott, a megnyiben *Huzella* Gyula, a kör elnöke egy értékes disztárgyat ajánlott föl. A versenyt nagy közönség nézte végig.

* **Kérvény kövezés iránt.** Az utstettek és járdák állapota közmondásosan rossz városunkban. A város pénztárából nem telik valamenynyinek jó karba hozatala egy időben, hanem évről-évre más-más utcákat köveztet ki a mérnöki hivatal. E miatt aztán állandó a lamentáció a mellőzött utcák lakói részéről. Tegnapi a Kálvária-utca lakói adtak be egy indokolt instanciát a tanácshoz, melyet igen sok tekintélyes polgár, többek közt *Rácz* Mihály, *Kaczián* Károly, *Beleznay* Antal, *Sztarill* Ferencz, *Janky* József stb. írtak alá. Felsorolva, hogy kövezésnek emlékezet óta hírért sem hallották, minden hosszabb javveszélés nélkül kérik, hogy a legközelebbi kövezések sorába a Kálvária utcát vegyék fel s legalább a járdákat burkolják be s a folyókákat rendezzék. Az esetben, ha beton járdát kapnak — bárha a legolcsóbb fajtaból is — készek arányosan viselni a költségeket.

* **Kossuth- és 1848—49-ki muzeum kiállítás.** melyet a tulajdonos gróf *Kreith* Béla városunk és vidéke hazafias közönségének már a közel jövőben be fog mutatni a vármegyeház nagytermében, tegnap Nagyváradra érkezett. Az óriási anyag elhelyezése és rendezése előreláthatólag néhány napot vesz igénybe. A kiállítás anyaga a vármegye nagytermének mind a négy oldalán, külön e célra készített paraván falakon lesz elhelyezve. A muzeum rendezősége a kiállítást különös ünnepélyességgel fogja megnyitni, melynek idejét és sorrendjét legközelebb tudtára adjuk olvasóinknak. A kiállításba a belépő díjak oly csekélyek lesznek, hogy az alig jöhet számításba; gróf *Kreith* Béla ezáltal módot akar nyújtani mindenkinek, hogy ezen hazafias kiállítást kivétel nélkül megtekinthesse a város minden polgára.

* **Kocsizás karambolal.** A várad-velencei állomásfőnök *Algay* Gusztáv vasárnap ebéd után két fiatal csikóval kocsizni indult az állomás környékén. A tüzes lovak valamitől hirtelen megbokrosodtak és a kocsit elragadták, mely vágatás közben nekivágódott a vasúti pálya kerítésének s a Vasút-utczán felfordult. A főnök még idejében kiugrott, csupán a kocsis szenvedett kisebb horzsolódást a baleset folytán.

* **Az ipariskola segélye.** *Sipos* Orbán kir. tanfelügyelő értesítette tegnap a polgármesteri hivatalt, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter ezuttal is, mint más években kiutalta a rendszer évi dotációt a helybeli ipariskola és az iparosok továbbképző tanfolyamának céljaira. Ez az évi államsegély 3000 koronát tesz ki. Jó célra szolgál. Bizony ekelne belőle több is!

* **Eltűnt leány.** *Lysankovszky* Ferencz államvasúti málházó jelentést tett tegnap a rendőrség, hogy 14 éves *Karolin* nevű leánya Pácizs-u. 761. sz. lakásukról péntekre virradó éjszaka 10 és 2 óra között eltűnt. Az erősen fejlett, gesztenye-szin haju, szürke szemű leány fülében csillag alakú piros fülbevaló volt. Ruházata egy sötétkék, piros csikos barchet alszoknya, fekete posztó derék. Alapja a gyano, hogy a minden igaz ok nélkül eltűnt leány valami lelketlen lélekfufar kezébe került. A rendőrség az eltűnt leányzó hoi tartózkodása iránt megtefette a szükség s lépeket.

Kocsis Béni: En midőn kértem, hogy ne menjen le, mert régi ellensége, Nánási van a pinczében, Vékony dühösen reám kiáltott: Adj egy üveg bort, mert most már azért is le megyek.

Elnök: Mit tett maga akkor?

Kocsis Béni: Lementem, hogy a bort felhozzam.

Kocsis további vallomásában előadja, hogy a dulakodás az alatt az idő alatt történt, míg ő a bort lopózta, hevesebb szóváltást sem hallott, csak azt látta, midőn Vékony az árok partján összerogyott.

Elnök: Volt-e Vékony nál bot vagy kés?

Kocsis: Nem tudom, nem emlékszem.

A következő tanu **Katho** Ferenc csatári lakos körjegyző, ki az esetet úgy adja elő, a miat azt néki Nánási elmondta.

A két vallomás között azonban lényeges ellenmondás az, hogy Nánási a jegyzőnek úgy adta elő a dolgot, mintba Vékony a saját késével önmagát szurta volna meg dulakodás közben.

A többi tanuk hit alatt vallják, hogy Vékony ellensége volt Nánásinak felesége miatt, s hogy fiatal korában, de még később is iszákos és kötekedő természetű volt.

Az orvos szakértők vallomása, mely terjedelmes lesz, valamint a véd- és vád beszéd az idő előrehaladottsága miatt mára halasztott el.

ZENE ES MUVESZET.

Sétahangverseny a Fekete Sasban.

Lassankint kiszivárognak már egyes részletek a május 11-iki hangverseny műsoráról. Így megtudtuk, hogy föllép egy művész, a ki különben miniszteri titkár. **Fináczy Béla** ez s a hogy hallottuk, valódi művész a zongorán. Szaválni fog **Várady** Antalnak, a kiváló költőnek leánya, a színiakadémia szép tehetségű növendéke. Lesz egy érdekes quintett is, Schubert-Forellen-től, melyben Szmazsenka Ernő gondolkáját is lesz alkalmunk hallani. Mendelssohn gyönyörű Nyáréji álmát két zongorán 8 kézre adják elő s az egész hangversenyt megnyitja és befejezi a katonazenekar.

F. hó 27-én dönt a bizottság a felett, minő jótékony célra rendezik e hangversenyt, melynek anyagi ügyeit **Mezey** Mihály vezeti.

Fényes Mártha hangversenye. A Zilahon megjelenő »Szilágy« című lapban olvassuk **Fényes** Mártha zilahai hangversenyéről a következőket:

... Egy édes kicsi gyermekleány lépett ki a színpadra. Hamvas arczán tizennégy tavasz rózsája virul, gyöngéd alakjára bájosan simul virágos batiszt ruhácskája. A válogatott díszes concert-publikum megigőzve a minden mesterkéeltség nélkül való megjelenéstől tapsokkal, virággal fogadta a csöppséget. Az első tétel után olyan taps zúgott föl a nézőtérben, a milyent mostanában nem halottunk. A tetszés csak nő a többi tételek után s mikor a mesterial végbevitt fiáté elhangzott, újból felhangzott a taps és addig nem szűnt, míg a kis művésznő a lámpák előtt meg nem jelent. **Hubay Csárdajelenetével** végezte be ezt, a számot, amelylyel a magyar nóta érzelmes játékosát is igen előnyösen mutatta be. Legnagyobb tetszést aratott (amennyiben a tetszés még fokozódhatott) a műsor végső számával, **Sarasate**-nak, ennek a spanyol hegedűtánárnak **Zigeunerweisen** című rhapsodiájával, amelyben művészetének minden rejtett szépségeit pazarul csillogtatta. A kis Mártha ezen az estén legfényesebb diadalai egyikét aratta. Ugy hiszszük, hogy ha a kis művésznőből majd nagy művésznő lesz — a mi csak természetes következmény — amikor a gyöngéd kacskók erős kézzé izmosodnak s amikor a még részben szunnyadozó detailok is teljes erővel fognak me nyilatkozni: az egész művészvilág fogja irigyelni a **naggyáradiaiktól** ezt a bájos csöppséget.

TAVIRATOK

A csángók érdekében.

Brassó, ápr. 21. Ma a főispán elnöklése alatt a hétfalusi csángók ipari és gazdasági felsegítése és a kivándorlás csökkentése tárgyában értekezlet volt. Remélik, hogy ez akciónak meg lesz a kívánt sikere (M. T. I.)

Krieghammer megyen!?

Budapest, április 21. (Saj. tud. táv.) A *Wiener Journal* szerint **Krieghammer** közös hadügyminiszter a *delegáció* után leköszön s utóda valószínűleg **Schönaich** altábornagy lesz.

Merénylet a varsói kormányzó ellen.

Budapest, ápr. 21. (Saj. tud. távir.) Ma délelőtt egy lengyel diák háromszor reá lött **Csertkow** tábornok kormányzóra, kit meg is sebesített. A merénylő diák az egyetem rektorával s a löbbi társakkal együtt elfogatott.

Az általános választójogért.

Stockholm, ápr. 21. Tegnap ország-szerte tüntetések voltak az általános választójog érdekében. Stockholmban a délután folyamán összetűzés volt a rendőrség és a tüntetők között, a kik »A kastélyhoz« kiáltással át akarták törni a rendőri kordont. A rendőrség kardot rántott és több embert megsebesített. Öt embert letartóztattak. A kastélyhoz vivő hidat katonaság szállta meg feltűzött szuronyokkal. Branting szociálista vezér több beszédet mondott, a melyben nyugalomra iatette a népet. Mahónben 15.000 ember vett részt a tüntetésben. (M. T. I.)

Megtagadott engedély.

Pozsony, április 21. (Saj. tud. táv.) **Ruszt** német szinigazgató Pozsonyban német előadásra kért engedélyt, a kérelmét azonban a belügyminisztérium megtagadta.

Norvég miniszterválság.

Krisztiánia, ápril 21. A miniszterválság be van fejezve. Blehr eddigi stockholmi államminisztert krisztiániai államminiszterré és Ibsen Sigurdot stockholmi államminiszterré nevezik ki. Ovan eddigi igazságügyminiszter a stockholmi államtanács tagja lesz, Hardag eddigi stockholmi államtanácsost pedig tárcza nélküli miniszterré nevezik ki. (M. T. I.)

A dél-afrikai háború.

London, április 21. A Standard jelenti Pretóriából 19-iki kelettel: Alapos ok van arra a föltevésre, hogy kísérletképen megegyezés jött létre, amely csak zavaró körülmények nem jönnek közbe, kölcsönösen szívélyes megegyezésé válhatnak. Állítólag sikerült vegre a búrok kezdeményezésére megtalálni a biztos béke alapját. Addig is fegyverszünet lesz, de csak bizonyos napokon, mire a burghereket az angol föltelek tárgyalására különböző pontokra össze fogják hívni.

Balmoral, ápril 20. Meyer Lukács és Reitz tegnap este Pretóriából ideérkeztek és ma délelőtt angol fedezet alatt utra keltek az északi ezüsthányák felé, a hol bur csapatokat remélnék találni. (M. T. I.)

Vilma királynő beteg.

Budapest, ápr. 21. (Saját tud. táv.) Mint Hágából jelentik **Vilma** királynő állapota hirtelen aggasztóra fordult.

Harcz bolgár banditák és csendőrök között.

Konstantinápoly, ápril 20. Üszkübi táviratok szerint Martolej mellett, Köprili közeleiben bolgár banditák és csendőrök között összeütközés volt, a melyben két bolgárt megöltek. A köprili bolgár iskola igazgatóját, Mihovot letartóztatták, mert állítólag összekötésben volt a bolgár bandával.

Szent György napja iskola ünnep.

Konstantinápoly, ápril 20. Az exarka a szófia színióduossal egyetértően Szent György napját (ő-naptár szerint április 25) Bulgária és Macedónia számára egyházi és iskolai ünnepnek nyilvánította. Az exarka környezete egyelőre a jubileumi ünnepekre való tekintettel nem vár a Firmilian ügyben meglepő elintézését orosz vagy török részről, de attól tart, hogy Oro zország később arra fog törekedni, hogy a bolgár exarkátust szüntessék meg. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

A tengerészeti szerződés.

Conan Doyle: Doktor Holmes kalandjai. 3.

— Elmenjek, Percy? kérdezte.

A fiatalember nem eresztette el a leány kezét, úgy hogy maradnia kellett s ekközben kitörő örömmel üdvözölt engem.

— Hogy vagy, Watson? — kérdezte. — Nagyon megváltoztál. De a szakállad teszi. De engem is aligha ismertél volna meg. Ez az ur bizonyára híres barátod, Holmes Sherlock?

Rövid pár szóval bemutatam őt s aztán leültünk. A vastag fiatal ember eltávozott, de nővére helyet foglalt a beteg mellett, a ki egy pillanatra sem bocsátá el a leány kezét. A kissasszony rendkívüli jelenség volt: nagy, sötét olasz szem, szép olajszínű arcz, mélységesen fekete, gazdag haj. Csak az alakja volt egy kicsit rövid és zömök. Ragyogó életteljes színe mellett a Phelps sápadtsága és soványsága csak még jobban feltűnt.

— Hogy mennél kevésbbé vegyem igénybe id-jüket, elmondom önöknek a dolgot minden kerülő nélkül, — szolt Percy és fektéből kissé fölemelkedett. — Életvidám, a szerencse által dédelgetett ember voltam, s már éppen házasodni akartam, mikor egy váratlan, rettenetes balvégzet egyszerre egész jövőmet tönkretette.

Watson talán közölte már önnel, hogy a külügyminisztériumban vagyok alkalmazva. Nagybátyám, lord Holdhurst befolyása révén hamarosan nagy felelősséggel járó helyre állítottak. Mikor nagybátyám külügyminiszter lett, azonnal mindenféle fontos és kényes megbízást adott, melyeket mindig olyan szerencsésen teljesítettem, hogy végül határtalanul bizott már körültekintésemben és nagy képességembe.

Mintegy tíz héttel ezelőtt — vagy hogy egészen szabatos legyek, május 23-ikán — behívatott a magánszobájába, megdicsért jó szolgálataimért, melyeket eddig tettem és közölte velem, hogy megint egy fontos ügy elintézését akarja rám bízni.

— Ez itt — szolt s szürke papirtekercset vett ki íróasztalából — Angolország és Olaszország egy titkos szerződésének eredetije. Legnagyobb sajnálatomra a sajtó útján már eddig is híresztelések jutottak róla a nyilvánosság elé és roppant fontos, hogy bővebbet róla senki meg ne tudjon. A francia és az orosz követ-ség szívesen fizetne nagy összegeket, ha ebbe az írásba betekinthetne. Legjobban szeretném

itt tartani az íróasztalom fiókjában, ha nem kellene róla okvetellenül másolatot készíttetnem. Erős zár van-e az íróasztalodon?

— Jó erős!
— Akkor fogd ezt a szerződést és zárd el gondosan. Én majd egy intézem a dolgot, hogy a hivatalos órák után egészen egyedül légy a minisztériumban s zavartalanul megcsinálhasd a másolatot a nélkül, hogy valaki megfigyelne. Ha készen leszel vele, az eredetit és másolatot megint bezárod a fiókodba s holnap reggel mind a kettőt személyesen átadod nekem.
Atvettem az okmányt.
— Kérem, egy pillanatra, — szolt közbe Holmes — egyedül voltak a beszélgetés idejében?
— Egészen egyedül.
— Nagy helyiségben?
— A szoba vagy harmincz láb hosszú s ugyanilyen széles lehetett.
— A szoba közepén álltak?
— Igen, körülbelül ott.
— Es nem beszéltek hangosan?
— A nagybátyám rendesen is nagyon halkán beszél s én ugyszólván egy szót sem szoltam.
— Köszönöm! — válaszolt Holmes és behunyta a szemét. — Kérem, folytassa.
— Megtettem mindent, amint nagybátyám megparancsolta és vártam, míg a többi hivatalnok mind eltávozik. Egyiküknek, Gorot Károlynak, a ki egy szobában dolgozott velem, még néhány hátralékos ügyiratot kellett elintéznie. Ott hagytam hát s vacsorálni mentem. Mire visszatértem, már Gorot sem volt ott. Azonnal dologhoz láttam, mert lehetőleg gyorsan el akartam készülni a munkával. Harrison József, akit itt láthatott, benn volt a városban; tudtam, hogy a tizenegyórai vonattal szándékozik Wokingba utazni s szívesen mentem volna vele.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsdéi jelentése.

— A Tőzsdéi eredeti távirata. —

Értéktőzsdé.

Budapest, április 21.

Jestrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Államvasút	—
Rémszörény	509.50
Magyar jelképek	472.—
Salgótarján	—
Woron-kölcson	—

Határpiák.

Budapest, április 21.

Buza oatóberre	8.01
Buza áprilisa	8.93
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.53
Zab ápr.	6.96
Képoszta, ropogó, búza	—

Hivatalos árfolyások

Budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. április 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119.85
Magyar koronajárdék	97.60
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,0%	120.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2,0%	100.60
Magyar keleti vasúti államkötvény 1877-1880	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérei jog megváltási kötvény	100.60
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyeresemény-sorsjegy-kölcsön	203.—
Tiszabályozás s zezedi sorsjegyek kölcsön	163.25
Osztrák járdékpapírban	101.40
Osztrák járdék ezüstben	101.25
Osztrák járdék aranyban	120.—
Osztrák korona járdék	59.40
Osztrák államsorsjegy	158.—
Osztrák magyar bank részvény	16.—
Magyar hitelbank részvény	692.—
Osztrák hitelintézet részvény	679.—
Farsai vész	95.40
20 frankos arany (Napoleonkor)	13.07
100 frankos arany (Napoleonkor)	117.32
London vész	240.40
20 frankos arany	23.45

A szerkesztését felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Értesítés.

Van szerencsém a t. cz. közönség szíves tudomására hozni, hogy a **Schlauch-téren** levő

kioszk helyiséget

a mai kor igényeinek megfelelően átalakítottam s folyó évi április hó 20-án megnyitottam.

Allandó **czukrászat**, mindennemű hideg **Buffet** bor és **Dréher**-sör áll a t. cz. közönség rendelkezésére.

Hogy a t. cz. közönséget pontos kiszolgálásról biztosíthassam Weisz Testvéreket alkalmaztam üzletem vezetésére, kik szakképzett-ségükkel arra fognak törekedni, hogy a t. cz. közönségnek legnagyobb mezelegedését kiérdemeljék.

Szíves pártfogásért esedezem:

NAGY M.

Külön fedett helyiség.

Darvassy Károly

czipész,

Nagyvárad, N.-Teleky-utca 422. sz.

(Weisz Károly-féle ház).

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét felhívni a mai kor minden igényeit kielégítő **uri** és **női**

czipész-üzletemre,

hol minden e szakmába vágó munkák a leg-
lelkiismeretesebben és mindenkor a m. t. közön-
séget teljesen kielégítőleg készíttetnek.

Mindennemű hibás lábakra a legkényel-
mesebb czipők állíttatnak elő.

Megrendelések gyorsan és pontosan esz-
közöltetnek.

Vidéki megrendeléseknél egy pár viselt
kényelmes czipő felküldése elegendő.

100

Tisztelettel

Darvassy Károly,

czipész.

Törlesztéses kölcsönt

5°

Vidéki bérházakra, földbirtokra

szerzek minden előleg nélkül még ab-
ban az esetben is, ha magasabb kamatu
kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket forduló postával elintézem.

Sárkány József,

68. Budapest, Váci-körut 21. szám.

Megóvás végett

a nyári idényre szörme-
árut, valamint szőnyege-
ket, függönyöket, ruha-
neműeket kezesség mel-
lett elvállalok.

AUSLÄNDER S.

Telefonszám 344.

CARBOLINEUM

Avenarius szabadalma.

25 év óta jónak bizonyult fakonszerváló szer.

Utánzatoktól óvakodjanak.

Carbolineum gyár:

B. Avenarius Amstetten N.-Ö.

Iroda: Bécs, III.1. Hauptstrasse 18.

Kapható: Andrányi Károly és fiainál Nagyváradon.

A

szőlő peronoszporája ellen

való védekezéshez legjobb anyag a

Dr. ASCHENBRANDT-féle

BORDÓI-POR.

Leszállított ára Budapesten:

50 kilogrammos zsákokban á kilogramm 60 fillér,
10 és 5 kilogrammos zsákokban á kgr. 64 fillér.

Használata olcsóbb, biztosabb, a levélhez jobban
tapad, mint a rézgálicz, a permetezőt sohasem
dugítja.

A magyar-óvári magy. kir. gazdasági akadémia
növényélettani állomása kísérletének fényes ered-
ménye, számos magyar gazda bizonyítványa
bárminek díjtalanul megküldetik.

A bordói-por ezenkívül kitűnő eredmén-
nyel használható a burgonyavész ellen, gyümölcs-
fák permetezésére, gabonacsávázásra és baromfióllak
fertőtlenítésére. 145

Megrendeléseket elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Megrendeléseket elfogadnak a vidéki megbízottak is.

A por kapható: Andrányi Károly és fiainál
Nagyvárad, Kiss Károlynál Nagyvárad, Pontelli Emilnél
B.-Püspöki.

563—902. T. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A belényesi kir. járásbíróóság mint tkvi ha-
tóság közhírré teszi, hogy T. Thúry Ignác
végrehajtatónak **Botha** János végrehajtást szen-
vedett elleni 52 kor. lőke követelés és já-
rulékai iránti végrehajtási ügyében a belényesi
kir. járásbíróóság területén levő Varosány köz-
ségben fekvő a varosányi 14. sz. tkvben A. I.
1—5. rend. (25. 26.) 234. 365, és 595 hrsz. a.
foglaltra az árverést 852 kor. ezennel megál-
lapított kikiáltási árban elrendelte s hogy a fen-
nebb megjelölt ingatlan az **1902. évi május**
hó 6-ik napján délelőtt 10. órakor Varo-
sány község házánál megtartandó nyilvános
árverésen a megállapított kikiáltási áron alól
is eladatni fog.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingat-
lan becsárának 10%-át vagyis 25 kor. 20 fillért
készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában
jelzett árfolyammal számított és az 1881.
évi november hó 1-én 333. szám alatt kelt
I. M. rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékké-
pes értékpapírban a kiküldött kezéhez le-
tenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a
értelmében a bannátpótlóznak a bíróságnál
előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű
elismervényt átszolgáltatni.

Belényesen, a kir. bíróság mint tkvi ha-
tóságnál, 1902. évi február hó 1. napján.

Lukács,

kir. albiró.

147.

Mlegman Armin divatterme, N.-Várad, Bémer-tér.

Állandó raktár

legjobb gyártmányu pamut és czérnavásznakban.

1 vég finom vászon	8.50
1 vég kitűnő Chiffon	5.80
1 6 személyes teríték	1.80
1 vég prima Canavász	5.80

Női fehérneműek

legegyszerűbbtől a legdiszesebbig

1 kitűnő női ing	98 kr.
1 szép női nadrág	75 kr.
1 fehér díszes szoknya	2.20 kr.

Menyasszonyi kelengye

minden kivételben

500 forinttól 3000 forintig.

Paplanok és függönyök

minden árban és minőségben, ugyszintén mérték után 24 óra alatt.

Férfi fehérneműek

mérték után.

1 kész nagyon jó ing	1.30
1 kész legjobb ing	2.10
Batist, Zephir és Tourista ingek leg- olesőbban.	

Legnagyobb raktár

kész női és leányfelöltőkben.

1 Kabát	4.30 kr.
1 Gallér	1.75 kr.
1 Paletot	10.— frt.

Óriási választék

SELYEM BLOUSOKBAN

1 Selyem Blouse	6.65
-----------------	------

Gyári raktár

N A P E R N Y Ő K B E N .

1 selyem napernyő	1.65
-------------------	------

Legujabb csipkegallérok.

1 Csipkegallér	98 kr.
----------------	--------

Különlegességek ruhadiszekben

mindennemű csipkék, selyemszallagok, bársonyszallagok, gombok, gyöngy és paszománydíszek, zsinórdíszek, szabókellékek legjobb minőségben és szolid olcsó árban.

Ruhaszövetek,

Tenniskebűk, fekete és krém szövetekben, francia mosószövetek és Batistokban kizárólagosan csak a legjobb minőségűek és kimondott ujdonságok.

Finom angol szövet

1 ruha 6.50

Közönségesebb szövet

1 ruha 2.25

Fekete ruhakelmék

kezesség mellett.

1 ruhára — — — 4 frt.

Fekete selymek

óriási választékban.

1 ruha — — — 10.50

Blous selymek

gyönyörű mintázattal.

1 blousra — — — 1.95

Szines ruhaselymek

Pongé, Chines, Lyberti és más minőségekben folytonos ujdonságok.

1 ruhára — — — 15 frt.

A KI AKAR

legujabb divatu női ruhaszöveteket, delain, karton, vászon, chiffon és mindennemű női divatáru cikket

olesón és jól vásárolni,

az látogassa meg az »Amerikai áruházat« FŐ-UTCZA, BAZÁR- (SZINHÁZI)-ÉPÜLET — minden vevő a ki 10 forintért (habár részletekben is) vásárol, egy

életnagyságú fénykép

nagyobbitást papir kerettel ellátva 1 forint 50 krajczárért kap.

Egyedül álló legnagyobb nyaraló- és moly ellen biztosító vállalat.

Nagyvárad, Zöldfa-utca. **Heiman Lipót és társa** Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Telefon 243. sz.

Telefon 243. sz.

női felöltők áruháza.

Mindennemű szőrmeárúk, u. m.: bundák, lábzsákok, Coliek, ruhák, szőnyegek és minden e szakhoz tartozó árúk **nyári megőrzésre elfogadtainak.**

Ünnep és szombat napokon zárva.

Kívánatra a megőrzésre szánt tárgyak elszállítatnak.

Az összes raktárhelyiségek tüzkár ellen biztosítva vannak.